

Kasabanın kiraathanesinde Cemal ve Eflatun oturmaktadır. Hararetli şekilde bir konu üzerine tartışmaktadırlar. Kiraathanenin önünden geçen Zeki şans eseri 2 arkadaşını görür. Uzaktan el sallar fakat arkadaşları tartıştıkları konuya o kadar kaptırmışlardır ki kendinlerini, Zekinin varlığından ancak yanlarına oturunca haberdar olurlar.

ZEKİ: Dışarıdan görüldüğü kadarıyla çok mühim bir durum var.

EFLATUN: Sorma Zeki, Cemal'i köy ağası köyden kovuvermiş.

Cemal fısıldayarak; "İradesiz yaratık"

ZEKİ: Hayrola Cemal niye kovdular seni köyden?

CEMAL: Sorma Zeki kardeş, artık bizim köyde düşünen insana yer yok. Ben artık bunun kanaatindeyim.

ZEKİ: Düşünen insana yer vardır olmasına ama o düşünen insanın düşünceleri bulunduğu topluluktaki düşünce sistemi ile çatışıyorsa o zaman vah o insanın haline.

EFLATUN: Hay yaşa Zeki, ne güzel betimledin.

ZEKİ: Anlat bakalım Cemal kardeş, neden kovdu ağa seni köyden?

CEMAL: Sırf beni kovsalar yine iyi, benimle birlikte birkaç genci daha kovdular. İçlerinden biri benim akıl hocamdı. Kovulma nedenimiz de çok gülünç. Bilirsiniz ki bizim köy geri kalmışlığı ile bilinir. Efsaneler, rivayetler silsilesinden geçilmez ortalıktan. Hiçbir anlamı olmayan bir durum bile bir efsaneye, bir varsayıma dayandırılır ve onun nedeni ile yaşandığı kabul edilir. Ben de o dönemler bu durumlara oldukça yabancıyım fakat yaşananların tersi yönde de hiçbir şey yapmıyorum.

ZEKİ: Bir bakıma ruhal açıdan sende o sisteme hizmet ediyorsun.

CEMAL: Öyle de denebilir. Neyse bir gün benim birkaç arkadaşım beni aldı, birinin yanına götürdü. "Derin" ismi altında bir cemaat var ve bizim köylülerin dayanadıkları efsanelerini ve mitlerini yıkmak amacıyla yaşamın derinini anlamaya çalışıyorlar. Kimisi "rivayetlerden çok yaşamın asıl kaynağı su'dur" diyor, kimisi "hava'dır" diyor. Bende bunları görünce bir içim kıpır kıpır etti. Zaten köyün düşünce sistemini kabul etmiyorum. O günden sonra cemaate sık sık gitmeye başladım.

ZEKİ: Hikâye heyecanlandırıyor beni.

Cemal devam edeceği sırada Eflatun araya girer.

EFLATUN: Cemal sözünü kesiyorum, Zekiye bir soru sormak istiyorum.

ZEKİ: Tabii ki buyur.

EFLATUN: Köylüler hakkında ne düşünüyorsun?

ZEKİ: Üzülüyorum alkçası, Gerçeklik ve saf bilgelikten mahrum kalmış, acınacak haldeler. En önemlisi de ne biliyor musunuz?

CEMAL VE EFLATUN: Nedir?

ZEKİ: Şu kısacık bir süre için geldikleri evrende hiçbir şeyi sorgulamadan, kuşkulanmadan yaşıyorlar.

EFLATUN: Şöyle bir örnekleme yapsak nasıl olur? Gün ışığı almayan bir dairede oturuyorsun, camdan kafanı çıkarmadan o ışığı hissetmen mümkün değil. Bunun içinde bir çaba sarf etmen gerekiyor. Cemal'in köyünde ki insanlar da, bırak çaba sarf etmeyi camın üstüne güneşliği de çekip kendi karanlıklarında yaşamını sürdürüyorlar. Güneşliği delip gelen ufacık ışınları da kutsal bir durum zannediyorlar.

ZEKİ: Açıkçası konuştuğumuz durum üzerine çok güzel bir örnekleme oldu. Anladığım kadarıyla gün ışığı saf bilgiyi ve aydınlanmayı temsil ediyor ve bilgeliğe ulaşmanın kolay bir yol olmadığını betimledin. Cemal'in yaşadığı köy halkı ise kendi içlerinde karanlık bir yer ayarlamış, kendi inançları içinde yaşayıp o aydınlanmayı kabul etmiyorlar.

CEMAL: Evet doğru diyorsun.

ZEKİ: Devam et bakalım Cemal.

CEMAL: Bu cemaate gel zaman git zaman, benim düşüncelerimde çeşitli değişimler meydana geldi. İşin garip yanı cemaatten de farklı olarak düşünüyordum.

ZEKİ: Nasıl bir farklılık?

CEMAL: Biraz önce dediğim gibi, grup'un içindeki herkes yaşamın derinini bir nesneye bağlıyorlardı. Ben bunlardan farklı olarak yaşamın derinini bu kadar basite indirgenemeyeceğini ve bir nesneye bağlı olmayacağını düşünmeye başladım.

EFLATUN: Farklı bir bakış açısı, sen ne düşünüyorsun Zeki?

ZEKİ: Şu an kesin olarak ne diyeceğimi bilemiyorum. Bundan 50 sene sonra bu duruma ne derler onu da bilmiyorum fakat düşüncemi sordunuz, sizden cevabımı gizlemeyeyim. Cemal senin o basite indirgeyemeyeceğin sınırı olmayan kim biliyor musun?

CEMAL: Kim?

ZEKİ: Yüce yaradan, ALLAH

CEMAL: Hiç böyle düşünmemiştim. Seni böyle düşünmeye iten nedir?

ZEKİ: İnşallah açıklayabilirim. Tıkandığım yerlerde sizde bana yardımcı olun.

EFLATUN VE CEMAL: Tabii ki

ZEKİ: Daha demin kendi ağzınla "derin" adı altında toplanan cemaatin yaşamın derinini bir objeye bağladığını.

CEMAL: Evet.

ZEKİ: O derine bağladıkları objeleri bir ele alalım. Hatırladığım kadarıyla su ve hava objelerini söylemiştin. Değil mi?

CEMAL: Evet.

ZEKİ: Suyun yaşamımızda ki önemi nedir?

EFLATUN: Su temizleyicidir ve yaşamımızı devam ettirmek için önemli bir besin kaynağıdır.

ZEKİ: Güzel ifade ettin Eflatun. Yani su bedensel yaşamımız için çok önemli bir etkiye sahip değil mi?